

RAPPORT

Ruimtelijke onderbouwing drijvend zonnepark Sellingerbeetse

Klant: GroenLeven b.v.

Referentie: BG1754TPRP1912171407

Status: 0.1/Definitief

Datum: 21 januari 2020

HASKONINGDHV NEDERLAND B.V.

Koggelaan 21
8017 JN ZWOLLE
Transport & Planning
Trade register number: 56515154

+31 88 348 65 00 **T**
info@rhdhv.com **E**
royalhaskoningdhv.com **W**

Titel document: Ruimtelijke onderbouwing drijvend zonnepark Sellingerbeetse

Ondertitel:
Referentie: BG1754TPRP1912171407
Status: 0.1/Definitief
Datum: 21 januari 2020
Projectnaam: Zonnepark Sellingen
Projectnummer: BG1754-117
Auteur(s): Fabian Kruiper

Opgesteld door: Fabian Kruiper

Gecontroleerd door: Rinus Hoogeslag

Datum/paraaf: 21-01-2020 RH

Goedgekeurd door: Rinus Hoogeslag

Datum/paraaf: 21-01-2020 RH

Classificatie

Projectgerelateerd

Disclaimer

No part of these specifications/printed matter may be reproduced and/or published by print, photocopy, microfilm or by any other means, without the prior written permission of HaskoningDHV Nederland B.V.; nor may they be used, without such permission, for any purposes other than that for which they were produced. HaskoningDHV Nederland B.V. accepts no responsibility or liability for these specifications/printed matter to any party other than the persons by whom it was commissioned and as concluded under that Appointment. The integrated QHSE management system of HaskoningDHV Nederland B.V. has been certified in accordance with ISO 9001:2015, ISO 14001:2015 and ISO 45001:2018.

Inhoud

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Ligging plangebied	1
1.3	Afstemming met andere procedures	2
1.4	Leeswijzer	2
2	Planbeschrijving	3
2.1	Huidige situatie	3
2.2	Toekomstige situatie	3
2.3	Geldend planologisch kader	7
3	Beleidskader	8
3.1	Rijksbeleid	8
3.2	Provinciaal beleid	9
3.3	Gemeentelijk beleid	12
3.4	Conclusies	16
4	Milieu- en omgevingsaspecten	18
4.1	Natuur	18
4.2	Landschappelijke inpassing en inrichtingsplan	19
4.3	Bedrijven en milieuzonering	21
4.4	Reflectie en duisternis	22
4.5	Geluid	22
4.6	Water	22
4.7	Bodem	23
4.8	Archeologie en Cultuurhistorie	24
4.9	Veiligheid	25
4.10	Luchtkwaliteit	25
4.11	Kabels en leidingen	25
4.12	Milieueffectrapportage	26
5	Uitvoerbaarheid	27
5.1	Maatschappelijke uitvoerbaarheid en participatie	27
5.2	Economische uitvoerbaarheid	27

6 Conclusie

28

Bijlagen

Bijlage 1 Inrichtingsplan

Bijlage 2 Natuurtoets

Bijlage 3 Stikstofdepositieberekening

Bijlage 4 Waterparagraaf

Bijlage 5 Technische gegevens drijvend zonnepark

1 Inleiding

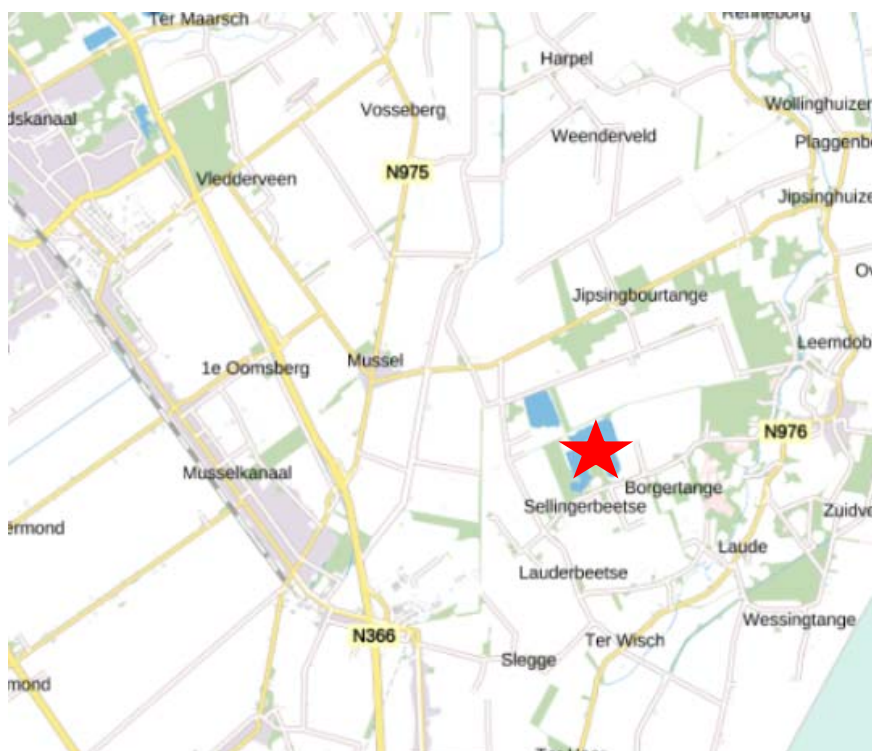
1.1 Aanleiding

Kremer Zand en Grind B.V. en GroenLeven B.V. zijn voornemens om een drijvend zonnepark te realiseren op een voormalige zandwinplas (hierna: zuidplas) te Sellingerbeetse gelegen aan de Beetserweg. De opgewekte energie van het drijvende zonnepark is onder meer bedoeld ter vervanging van de grijze stroom die momenteel wordt gebruikt door de zandzuiger en klasseerinstallatie. Verder wil Kremer de groene stroom gebruiken voor het drogen van zand, zodat hiervoor niet langer gebruik gemaakt hoeft te worden van aardgas. Daarmee draagt het project bij aan de reductie van CO₂-uitstoot van Kremer Zand en Grind B.V.. Ook kan elektriciteit worden geleverd aan het elektriciteitsnet of grootgebruikers in de omgeving.

De ontwikkeling van een drijvend zonnepark is niet mogelijk binnen de kaders van het geldende bestemmingsplan. Er wordt daarom een omgevingsvergunning aangevraagd om de ontwikkeling van een drijvend zonnepark planologisch mogelijk te maken, conform artikel 2.12 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo). Ten behoeve van deze aanvraag omgevingsvergunning dient een goede ruimtelijke onderbouwing te worden opgesteld, deze rapportage voorziet hierin.

1.2 Ligging plangebied

Het plangebied is gelegen ten noorden van Sellingerbeetse en ten noordoosten van Musselkanaal. Ten noorden van de zuidplas is een tweede zandwinplas gesitueerd met daarnaast het gronddepot voor het verwerken van het zand, uit deze noordelijke plas wordt nog actief zand gewonnen. De totale oppervlakte van de zuidplas bedraagt ongeveer 60 hectare, op circa 26 hectare wordt een drijvend zonnepark gerealiseerd.

Figuur 1.1: ligging plangebied (rode ster)

1.3 Afstemming met andere procedures

Naast de onderhavige procedure voor het 'handelen in strijd met regels ruimtelijke ordening' wordt voor de aanleg van het zonnepark ook een omgevingsvergunning aangevraagd voor het onderdeel 'bouwen'. Hiervoor wordt één omgevingsvergunning aangevraagd.

Daarnaast is onderzocht of voor de aanleg van een drijvend zonnepark ook vergunningen nodig zijn in het kader van de Waterwet en de Wet natuurbescherming. Dit is voor het drijvende zonnepark niet het geval. Dit is nader onderbouwd in hoofdstuk 4 van deze ruimtelijke onderbouwing.

1.4 Leeswijzer

Na dit inleidende hoofdstuk volgt een beknopte omschrijving van de huidige en toekomstige situatie. Daarna komen de relevante beleidskaders op rijks-, provinciaal- en gemeentelijk niveau aan bod. In hoofdstuk 4 wordt ingegaan op de relevante milieu- en omgevingsaspecten. Vervolgens komt in hoofdstuk 5 de uitvoerbaarheid (financieel en maatschappelijk) aan bod. In hoofdstuk 6 wordt ten slotte geconcludeerd of afwijken van het bestemmingsplan aanvaardbaar is.

2 Planbeschrijving

2.1 Huidige situatie

Kenmerken van het gebied

Het plangebied wordt aan de noordkant begrensd door de Beetserwijk. Ten noorden van de zuidplas liggen tevens een zanddepot van Kremer Zand en Grind B.V. en de noordplas, waar nog zand wordt gewonnen en verwerkt om vervolgens getransporteerd te worden. In de noordplas kan daarom geen drijvend zonnepark worden gerealiseerd. In de zuidplas vindt geen winning meer plaats. Aan de zuidzijde wordt gerecreëerd en is een camping gesitueerd, dit gebied maakt geen onderdeel uit van het plangebied.

De zuidplas is grotendeels door een wal en houtopstanden afgeschermd. Het zicht vanuit de openbare ruimte en vanaf de wegen op de zandwinplas is daarmee beperkt. Een drijvend zonnepark heeft daardoor een beperkte impact op de landschappelijke kwaliteiten. De begrenzing van het plangebied en de kenmerken van het gebied kunnen worden afgeleid uit de luchtfoto hiernaast.

Figuur 2.1: Begrenzing plangebied

2.2 Toekomstige situatie

Energieakkoord voor duurzame groei

In september 2013 sloten meer dan 40 organisaties het Energieakkoord voor duurzame groei. Eén van de doelen is het vergroten van het aandeel van hernieuwbare energieopwekking (nu ruim 4%) naar 14% in 2020. Een verdere stijging van dit aandeel naar 16% is beoogd in 2023. Om dit te bereiken, is een tiental pijlers geformuleerd. Pijler 3: gaat over het stimuleren van decentrale duurzame energie, waaronder zonne-energie. In het Energieakkoord is aangegeven dat voor deze vorm vooral belemmeringen weggehaald moeten worden. Belemmeringen zijn onder meer (niet uitputtend) een goede ruimtelijke inpassing om belemmeringen bij vrijwaringsgebieden waar mogelijk weg te nemen, het actualiseren van bouwregelgeving aan een grotere inzet van hernieuwbare energie, het actualiseren van vergunningsprocedures gericht op snellere toepassing van innovaties en het verkorten van project doorlooptijden.

Kansen en ambities

GroenLeven

GroenLeven wil met haar kernactiviteiten; het ontwikkelen en bouwen van zonneparken en leveren van energie, een bijdrage leveren aan de energietransitie. Met de realisatie van een drijvend zonnepark wil GroenLeven energie afleveren aan Kermer Zand en Grind B.V., grootgebruikers in de omgeving en het energienet

Kremer Zand en Grind B.V.

Kremer Zand en Grind B.V. is gespecialiseerd in de productie en levering van zand en grind. Het hoogwaardige zand dat gewonnen wordt op de locatie in Sellingerbeetse wordt onder andere gebruikt als grondstof voor de zuivering van drinkwater. In het winnings- en verwerkingsproces van zand en grind van zand wordt een grote hoeveelheid energie verbruikt. De meeste energie is nodig voor het drogen van zand, dat plaatsvindt in een gasgestookte installatie in Emmen.

Om de bedrijfsvoering optimaal te kunnen verduurzamen wil Kremer de klasseerinstallatie bij de Noordplas en de drooginstallatie uit Emmen in fasen verplaatsen naar het industrieterrein in Groningen-Zuid. Hiervoor wil Kremer transportleidingen voor zand aanleggen naar het industrieterrein en de benodigde installaties elektrificeren. Doordat het klasseren en het drogen van zand met elkaar worden gecombineerd op één bedrijfslocatie in de omgeving, en transport van zand plaatsvindt via een buisleiding, hoeft er geen transport over de weg plaats te vinden vanaf de zandwinplas. Dit leidt tot een rustigere en veiligere omgeving rondom de zandwinning.

Dit is op hoofdlijnen het voornemen van Kremer, dat in fasen moet worden uitgevoerd. Uitgangspunt bij dit plan is dat Kremer direct of indirect de elektriciteit gebruikt die wordt opgewekt op de voormalige zandwinplas.

Samengevat biedt dit totaalplan voor Kremer en de omgeving de volgende voordelen:

- De zuidplas kan nuttig worden gebruikt voor het opwekken van grote hoeveelheden duurzame energie;
- Het gasverbruik van Kremer wordt stapsgewijs gereduceerd tot nul;
- Er vindt een enorme reductie van CO₂ plaats door elektrificatie van installaties en materieel;
- Het transport door de omgeving Sellingerbeetse verdwijnt door de aanleg van buisleidingen;
- Vrijwel geluidloze activiteiten op de Noordplas door het verdwijnen van de klasseerinstallatie;
- Rust voor de omgeving;

In de afbeelding hiernaast is het toekomstbeeld van Kremer weergegeven.

Figuur 2.2: Totaalplan Kremer Zand en Grind

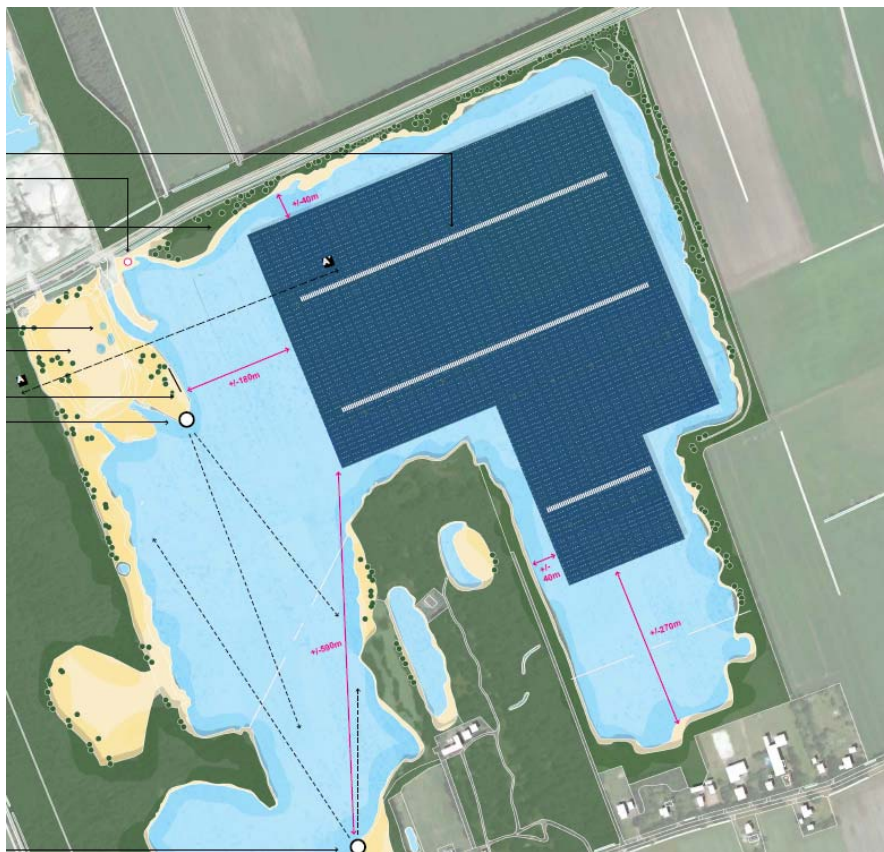
Het plan

Het plan heeft betrekking op de realisatie van een drijvend zonnepark op de Zuidplas, bestaande uit meerdere drijvende modules. De modules kunnen als legostenen gekoppeld worden en worden aan rand van de plas, of aan de bodem verankerd. Bij de vormgeving van het drijvende zonnepark en de inrichting van het gebied is rekening gehouden met overleg dat heeft plaatsgevonden met de gemeente, provincie, Natuur en Milieufederatie Groningen, Staatsbosbeheer en een klankbordgroep met betrokken omwonenden.

Ten opzichte van het ontwerp dat gepresenteerd is op de inwonersavond op 11 juli 2019 is het ontwerp op verschillende punten aangepast. Zo is het zonnepark nu verder gelegen van de woningen aan de Beetserweg en worden op de westzijde van de plas geen panelen geplaatst zodat het recreatieve en natuurlijke karakter van de plas niet wordt aangetast. Binnen de technische mogelijkheden is de vorm van het zonnepark aangepast, zodat deze de contouren van de oeverlijnen volgt, maar wel overal op voldoende afstand van de oever ligt. Verder zal de zichtbaarheid van het drijvend zonnepark beperkt zijn doordat geen hekwerk wordt toegepast en de panelen slechts een beperkte hoogte hebben t.o.v. de waterlijn (ca. 0,9 m).

Om de recreatieve waarde van het gebied te vergroten worden zowel aan de noord- als zuidzijde van de plas voorzieningen gerealiseerd. De focus hierbij aan de noordzijde ligt op educatieve en informatieve elementen en aan de zuidzijde op actieve recreatie. Om de recreatie te bevorderen wordt in de noordwestelijke hoek een rustpunt gerealiseerd voor passanten. Op dit toeristische punt wordt een uitkijktoren geplaatst, informatieborden over het park en het gebied en een laadpunt voor e-bikes. Aan de zuidzijde wordt de recreatieve waarde vergroot door het plaatsen van een speelvoorziening op het strand.

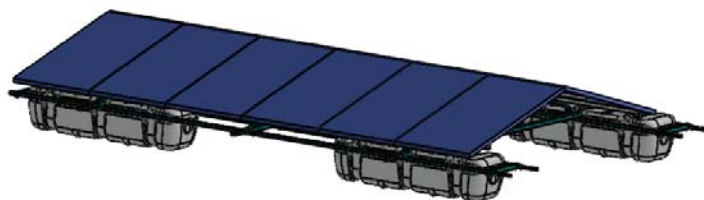
Daarnaast zal een kwaliteitsverbetering worden doorgevoerd ten aanzien van de ecologische waarde. Hiervoor wordt een oeverwaluwanwand gerealiseerd en wordt het aantal poelen uitgebreid ter plaatse van een voormalig zanddepot. Door de herinrichting van dit gebied wordt het gebied tevens onaantrekkelijk voor een gebruik als crossterrein. Bij de inrichting zal rekening gehouden worden met de kartuizer anjer die hier is aangetroffen. In bijlage 1 is het inrichtingsplan opgenomen.

Figuur 2.3: Lay-out van het drijvende zonnepark en overzicht mogelijke recreatieve voorzieningen

Een enkele module heeft een opgesteld vermogen van circa 2,0 à 2,5 MW. Het drijvende zonnepark zal bestaan uit meerdere modules met een totaal opgesteld vermogen van 40 MW. Een module is opgebouwd uit drijvers met ieder een oppervlakte van 4,5 m bij 6,5 m. Centraal in de module wordt een betonnen bak geplaatst met een transformator. De hoogte van een module inclusief zonnepanelen bedraagt vanaf het water tussen 0,80 en 1,00 m.

80% van een zonneponton kan effectief gebruikt worden voor het opwekken van zonne-energie. De panelen worden opgesteld in een oost-westopstelling met een hellingshoek van 10° tot 15°. Zie onderstaande impressies en foto's. De panelen zijn ontwikkeld om langdurig boven open water te kunnen functioneren.

Figuur 2.4: Impressie en foto te realiseren systeem

Centraal in de module worden de transformator en omvormers geplaatst. De omvormers zijn centraal gesitueerd in een 'straat' binnen een module. De transformator wordt geplaatst in het middelpunt van een module, zie onderstaande foto's.

Figuur 2.5: foto 'omvormer straat' (links) en transformator in module (rechts)

2.3 Geldend planologisch kader

Het drijvende zonnepark is geprojecteerd op een locatie waarvoor het bestemmingsplan 'Buitengebied 2009, gedeeltelijke herziening 2015, van kracht is. Dit bestemmingsplan is vastgesteld op 27 oktober 2015. Op 31 januari 2017 heeft de gemeenteraad een nieuw besluit genomen met betrekking tot dit bestemmingsplan. Met dit besluit is voldaan aan een beslissing van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State van 12 oktober 2016. Dit besluit is tevens betrokken in de analyse van het geldende planologische kader.

Voor het plangebied is zowel de bestemming 'Water' als de bestemming 'Recreatie' van toepassing, de grenzen van deze bestemmingen komen echter niet volledig overeen met de eigendom situatie. De ontwikkeling van een drijvend zonnepark is niet passend binnen de bestemmingsomschrijving behorend bij deze bestemmingen (artikel 7.1 en 23.1). Er wordt daarom een omgevingsvergunning aangevraagd voor het 'handelen in strijd met regels ruimtelijke ordening' om de ontwikkeling van een drijvend zonnepark mogelijk te maken.

Figuur 2.6: Geldende bestemmingen o.b.v. bestemmingsplannen

3 Beleidskader

3.1 Rijksbeleid

De rol van de rijksoverheid in het ruimtelijke beleid voor nationale elektriciteitsvoorziening is gelegen in het zorgen voor voldoende ruimte voor een adequate infrastructuur. Energiezekerheid is een belangrijk economisch goed. De verdere integratie van de Europese energiemarkt maakt dat er een steeds groter beroep op internationale verbindingen wordt gedaan en hoogspanningsverbindingen mogelijk om uitbreiding vragen. Het Rijk wijst daarbij de tracés van hoogspanningsverbindingen (vanaf 220 kV) en locaties voor de opwekking van elektriciteit (vanaf 500 MW) aan en zorgt voor de inpassing hiervan. Het project valt hier niet onder, aangezien de totale capaciteit op 40 MWp is vastgesteld.

Het Rijk zet in op een transitie naar een duurzame, hernieuwbare energievoorziening en het geschikt maken van de elektriciteitsinfrastructuur op de langere termijn voor meer decentrale opwekking van elektriciteit.

In de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) wordt aangegeven dat het aandeel van duurzame energiebronnen als wind, zon, biomassa en bodemenergie in de totale energievoorziening omhoog moet. De ambitie is dat Nederland in 2040 een robuust internationaal energienetwerk kent en dat de energietransitie ver gevorderd is.

Het is primair de taak van provincies en gemeenten om voldoende ruimte te bieden voor duurzame energievoorziening (zoals zonne-energie en biomassa). Het ruimtelijk rijksbeleid voor (duurzame) energie beperkt zich daarom enkel tot grootschalige windenergie op land en op zee, gelet op de grote invloed op de omgeving en de omvang van deze opgave. Voor andere energiefuncties is geen nationaal ruimtelijk beleid nodig, naast het faciliteren van ontwikkelingen door het aanpassen van wet- en regelgeving en het delen en ontwikkelen van kennis.

Voorliggend plan heeft betrekking op de ontwikkeling van een drijvend zonnepark. Het project levert daarmee een bijdrage aan de doelstelling van het rijksbeleid.

Besluit algemene regels ruimtelijke ordening

De borging van de uitspraken uit de SVIR heeft in juridische zin plaatsgevonden in het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro). In het Barro zijn de verschillende nationale belangen vastgelegd die doorwerking moeten krijgen bij lagere overheden. Het gaat om de volgende nationale belangen: rijksvaarwegen, project Mainportontwikkeling Rotterdam, kustfundament, grote rivieren, Waddenzee en waddengebied, defensie, Ecologische Hoofdstructuur, erfgoederen van universele waarden, hoofdwegen en hoofdspoorwegen, hoogspanningsverbindingen, buisleidingen van nationaal belang voor vervoer van gevaarlijke stoffen, primaire waterkeringen buiten het kustfundament en het IJsselmeer-gebied.

Het onderhavige project heeft geen betrekking op de voornoemde rijksbelangen. Het project is in overeenstemming met het rijksbeleid, zoals opgenomen in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte en het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening.

Ladder voor duurzame verstedelijking

In de SVIR is de ladder voor duurzame verstedelijking geïntroduceerd. Deze ladder is per 1 oktober 2012 als motiveringseis in het Besluit ruimtelijke ordening opgenomen. Daarin staat dat pas als herstructurering of transformatie van bestaand stedelijk gebied onvoldoende ruimte biedt om aan de ruimtevraag van het plan te voldoen, er sprake kan zijn van een nieuwe stedelijke ontwikkeling. Het begrip “stedelijke ontwikkeling” is daarbij als volgt gedefinieerd: “ruimtelijke ontwikkeling van een bedrijventerrein of zeehaventerrein, of van kantoren, detailhandel, woningbouwlocaties of andere stedelijke voorzieningen.”

Afweging

Een zonnepark betreft geen stedelijke functie in de zin van de ladder voor duurzame verstedelijking, zoals hiervoor genoemd. De uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State van 18 februari 2015 (201400570/1/R6) bevestigt dat functies die niet onder begripsbepaling zijn genoemd en ook niet in de handreiking zijn genoemd, niet als verstedelijking worden aangemerkt. Daarbij merkt de Afdeling op dat de strekking van de regeling gericht is op het tegengaan van leegstand. Het zonnepark leidt niet tot leegstand elders. De ladder van duurzame verstedelijking is op dit project niet van toepassing.

Energieakkoord voor duurzame groei

In het energieakkoord is de basis gelegd voor een breed gedragen, robuust en toekomstbestendig energie- en klimaatbeleid. Het energieakkoord biedt een perspectief met afspraken voor de korte en middellange termijn. Hiervoor zijn de volgende hoofddoelen geformuleerd:

- een besparing van energieverbruik met gemiddeld 1,5%;
- 100 PJ energiebesparing in 2020;
- een toename van het aandeel duurzame energie naar 14% van het totale jaarverbruik in Nederland in 2020 met een doorgroei naar 16% in 2023;
- het creëren van ten minste 15.000 voltijdsbanen binnen de duurzame energiesector.

Deze doelen zijn uitgewerkt in verschillende pijlers. Voor de ontwikkeling van het zonnepark zijn vooral pijler 2 'Opschalen hernieuwbare energieopwekking' en pijler 3 'Stimuleren van decentrale duurzame energie (DDE)' van belang. In het energieakkoord wordt uitgegaan van een opwekking van 186 PJ energie uit hernieuwbare energiebronnen. Om te komen tot deze energieopwekking zijn verschillende vormen van energieopwekking nodig: wind, biomassa en zon. Momenteel bedraagt het aandeel zonne-energie minder dan 1% van de totale energievraag.

Het onderhavige project levert daarom een belangrijke bijdrage aan de doelstelling van het Rijk om te komen tot een aandeel van 16% van duurzaam opgewekte energie in het totale Nederlandse energieverbruik in 2023.

3.2 Provinciaal beleid

De provincie Groningen heeft als doel dat in 2050 alle energie duurzaam wordt opgewekt. Er is een groeiende interesse in duurzame manieren van energieopwekking, zo worden er energie coöperaties opgericht en groeit het aantal particulieren met zon op het dak. Deze initiatieven zullen alleen niet voldoende zijn voor het behalen van de doelstelling van 2050. De hoeveelheid duurzame energie zal in Nederland en in de provincie Groningen sneller moeten groeien, ook om de afhankelijkheid van aardgas af te bouwen., daarom zijn er ook tussendoelen gesteld voor 2020 en 2035. De tussendoelen voor duurzame energie zijn 21% en 60% respectievelijk. Daarnaast committeert de provincie Groningen zich ook aan de nationale doelen van 1,5% energiebesparing per jaar.

Voor 2020 heeft de provincie de doelen ook vertaald naar ambities per duurzame energiebron, dit staat beschreven in het **Programma Energietransitie 2016-2019**. Windenergie zal van circa 400 MW moeten stijgen naar 855,5 MW. Voor zonne-energie is ongeveer 300 hectare aan zonneweides nodig om de doelstelling van 300 MW te kunnen halen.

Omgevingsvisie

De Omgevingsvisie 2016 - 2020 van de provincie Groningen bevat de integrale lange termijnvisie van de provincie op de fysieke leefomgeving. De Omgevingsvisie vervangt het Provinciaal Omgevingsplan (POP). Doel van de omgevingsvisie is het aantrekkelijke woon- en leefklimaat in de provincie verder verbeteren. Het accent in het beleid ligt op het benutten van de ontwikkelingsmogelijkheden, naast het beschermen van de karakteristieke bebouwde en onbebouwde elementen. De provincie wil ruimte bieden voor ondernemerschap om in te spelen op de dynamische ontwikkelingen. Activiteiten lopen steeds meer

door elkaar heen. Dat heeft gevolgen voor het ruimtegebruik. Functies, als bijvoorbeeld wonen en werken, zijn steeds minder van elkaar gescheiden. Door samenwerking met medeoverheden en andere partijen en het leveren van maatwerk wil de provincie haar doelen bereiken. Een belangrijk doel van de Omgevingsvisie is om op strategisch niveau samenhang aan te brengen in het beleid voor de fysieke leefomgeving. Daarom zijn in deze Omgevingsvisie zoveel mogelijk de visies op verschillende terreinen zoals ruimtelijke ontwikkeling, landschap en cultureel erfgoed, natuur, verkeer en vervoer, water, milieu en gebruik van natuurlijke hulpbronnen samengevoegd en inhoudelijk met elkaar verbonden. Er zijn ook onderdelen opgenomen van het provinciale beleid voor economie, energie en cultuur en welzijn, voor zover die gevolgen hebben voor de fysieke leefomgeving. In deze Omgevingsvisie is al het provinciale beleid dat op een of andere manier raakt aan de fysieke leefomgeving geformuleerd en geordend in vijf samenhangende thema's en elf provinciale 'belangen':

Ruimte

1. Ruimtelijke kwaliteit
2. Aantrekkelijk vestigingsklimaat
3. Ruimte voor duurzame energie
4. Vitale landbouw

Natuur en landschap

5. Beschermen landschap en cultureel erfgoed
6. Vergroten biodiversiteit

Water

7. Waterveiligheid
8. Schoon en voldoende water

Mobiliteit

9. Bereikbaarheid

Milieu

10. Tegengaan milieuhinder
11. Gebruik van de ondergrond

De Omgevingsvisie is een kaderstellend document voor de uitwerking van het beleid op deelterreinen door de provincie zelf en door gemeenten en waterschappen. Ook voor andere partijen (bedrijven) die iets willen dat invloed heeft op de fysieke leefomgeving, biedt de Omgevingsvisie houvast. De provincie wil met de Omgevingsvisie ruimte bieden en uitnodigen. Maar uit deze Omgevingsvisie vloeien ook richtlijnen en voorschriften voort, die zijn vastgelegd in de provinciale Omgevingsverordening. Hiermee werkt het omgevingsbeleid (ruimtelijke ordening, water, mobiliteit en milieu) door in plannen van gemeenten en waterschappen.

Omgevingsverordening

De Omgevingsverordening Provincie Groningen 2016 (hierna Omgevingsverordening genoemd) bevat regels voor de fysieke leefomgeving in de provincie Groningen. Deze regels richten zich op de thema's ruimtelijke ordening, water, infrastructuur, milieu en ontgroningen. De Omgevingsverordening is nauw verbonden met de Omgevingsvisie provincie Groningen 2016 - 2020 zoals hierboven is beschreven. Voor het projectgebied zijn de volgende onderdelen van de Omgevingsverordening relevant¹:

Diepe plassen en meren (afdeling 2.32)

In artikel 2.59.1 van de Omgevingsverordening is een verbod opgenomen op het dempen en op het geheel en gedeeltelijk verondiepen van diepe plassen en meren, als dat niet gebeurt ten behoeve van het afwerken van diepe plassen en meren en van aanpassingen aan oevers. Dit is voor de ontwikkeling van het drijvende zonnepark niet aan de orde.

¹ Geconsolideerde versie geraadpleegd op 24 januari 2019

Zonneparken en vergistingsinstallaties (afdeling 2.21)

Artikel 2.42.1 Zonneparken

1. Een ruimtelijk plan voorziet niet in de plaatsing van zonneparken.
2. In afwijking van het eerste lid kan een plan voorzien in het plaatsen van zonneparken voor een periode van maximaal 30 jaar:
 - a. binnen het stedelijk gebied;
 - b. aangrenzend aan het bestaand stedelijk gebied indien het zonnepark ruimtelijk ondergeschikt is aan het aangrenzende bestaand stedelijk gebied, en de omvang van het zonnepark kleiner is dan 10.000 m² en de maatwerkmethode is toegepast onder begeleiding van een onafhankelijke, of een bij de gemeente werkzame deskundige op het gebied van stedenbouw en landschapsarchitectuur;
 - c. aangrenzend aan het bestaand stedelijk gebied indien het zonnepark ruimtelijk ondergeschikt is aan het aangrenzende bestaand stedelijk gebied, en de omvang van het zonnepark groter is dan 10.000 m² en de maatwerkmethode is toegepast onder begeleiding van een bij de provincie werkzame deskundige op het gebied van stedenbouw en landschapsarchitectuur;
 - d. aangrenzend aan een bouwvlak in het buitengebied, mits het zonnepark zich ruimtelijk manifesteert als een hecht geheel met het bouwvlak en daar qua maatvoering ondergeschikt aan is, en de maatwerkmethode is toegepast onder begeleiding van een bij de provincie werkzame deskundige op het gebied van stedenbouw en landschapsarchitectuur;
 - e. op een voormalig slibdepot, op een bedrijfsterrein ten behoeve van gaswinning en gastransport, of op een gesloten stortplaats als de maatwerkmethode is toegepast onder begeleiding van een bij de provincie werkzame deskundige op het gebied van stedenbouw en landschapsarchitectuur;
 - f. op door Gedeputeerde Staten, op basis van een gemeentelijke gebiedsvisie zonne-energie aangewezen locaties en de maatwerkmethode is toegepast onder begeleiding van een bij de provincie werkzame deskundige op het gebied van stedenbouw en landschapsarchitectuur.
3. Aan de omvang, situering, en inrichting van het zonnepark als bedoeld in het tweede lid, dient een inrichtingsplan ten grondslag te liggen, waarbij in ieder geval rekening is gehouden met achtereenvolgens:
 - a. de historisch gegroeide landschapsstructuur;
 - b. de afstand tot andere ruimtelijke elementen;
 - c. een evenwichtige ordening en in de omgeving passende maatvoering en vormgeving van de voorzieningen voor de opwekking van zonne-energie.
4. Het plan biedt inzicht in de mogelijkheid voor omwonenden om te participeren in de ontwikkeling en opbrengst van het zonnepark.
5. Het tweede lid is niet van toepassing voor zover het plan betrekking heeft op het op kaart 6 aangegeven 'NNN-beheergebieden', 'NNN-natuurgebieden', 'NNN-beheer aanpassingsgebied', 'NNN-natuur aanpassingsgebied', het 'Zoekgebied robuuste verbindingszone' of de 'bos- en natuurgebieden buiten het Natuurnetwerk Nederland'.

Aangezien de ontwikkeling van het drijvende zonnepark groter is dan 1 hectare en los ligt in het buitengebied, dient er een aanwijzingsbesluit te worden genomen door de provincie Groningen. De provincie heeft hiervoor een handreiking 'Locatiekeuze en ontwerp zonneparken' opgesteld. Hierin staan richtpunten die gebruikt kunnen worden bij de aanwijzing van een locatie die meer dan 1 ha groot is en in het buitengebied ligt (zie onder). Gedeputeerde Staten van de provincie Groningen heeft hiervoor op 19 december 2019 een besluit genomen tot aanwijzing van de locatie Sellingerbeetse voor het plaatsen van een zonnepark voor een periode van maximaal 30 jaar

Handreiking locatiekeuze en ontwerp zonneparken

In februari 2018 heeft de provincie Groningen een handreiking uitgegeven om daarmee gemeenten meer houvast te geven voor de realisatie van zonneparken. Daarbij is de locatiekeuze erg belangrijk, er moet rekening worden gehouden met een aantal factoren die overeenkomen met de punten die beschreven staan in de Omgevingsverordening. Wel wordt de opmerking gemaakt dat bij dit soort gevallen maatwerk nodig is en de handreiking onvoldoende is om tot een definitief oordeel te komen of het plan haalbaar is. Andere handvatten worden ook gegeven in de Omgevingsverordening van de Provincie Groningen, afdeling 2.21. Samengevat kunnen Gedeputeerde Staten locaties aanwijzen indien:

- De locatie is opgenomen in de integrale gemeentelijke gebiedsvisie;
- Er een gebied specifieke aanleiding is om juist in het buitengebied tot een grootschalige ontwikkeling te komen;
- De maatwerkmethode om tot een goed ontwerp en landschappelijke inpassing te komen heeft plaatsgevonden onder begeleiding van provincie en gemeente. Er worden eisen gesteld aan het ontwerp en de gemeente treedt in overleg met ondernemers waarbij wordt gestreefd naar afspraken over een gezamenlijke aanpak waarbij lokale initiatieven en bewoners worden betrokken bij financiële exploitatie en organisatie van een zonnepark.

Aanwijzing zwemwater

De Europese Zwemwaterrichtlijn geeft aan hoe we met het zwemwater om moeten gaan. Bij het uitvoeren van deze richtlijn werkt de provincie nauw samen met de waterschappen.

De provincie heeft verschillende belangrijke taken die met het zwemwater te maken hebben. De provincie heeft het recht om besluiten over het zwemwater te nemen. Welke locaties worden aangewezen als zwemwater en welke locaties niet, daarover beslist de provincie. Daarnaast brengt de provincie informatie over het zwemwater naar buiten.

Ook de locatie Sellingerbeetse is aangewezen als zwemwater. Deze locatie kan echter goed gecombineerd worden met een drijvend zonnepark, aangezien dit niet tot negatieve effecten leidt voor de waterkwaliteit. Daarnaast is ook de visuele hinder van het drijvende zonnepark beperkt, aangezien het drijvende zonnepark op de oostzijde van de plas wordt gerealiseerd en daardoor nauwelijks vanaf het strand zichtbaar is. Dit is nader toegelicht in hoofdstuk 4.

3.3 Gemeentelijk beleid

De locatie voor het drijvende zonnepark is gelegen in het grondgebied van de voormalige gemeente Vlagtwedde. Deze gemeente is per 1 januari 2018 met de gemeente Bellingwedde gefuseerd tot de gemeente Westerwolde. Aangezien de gemeente Westerwolde nieuw beleid heeft voor zonne- en windenergie, is in deze paragraaf uitsluitend ingegaan op dit beleid en niet op het beleid van de voormalige gemeente Vlagtwedde.

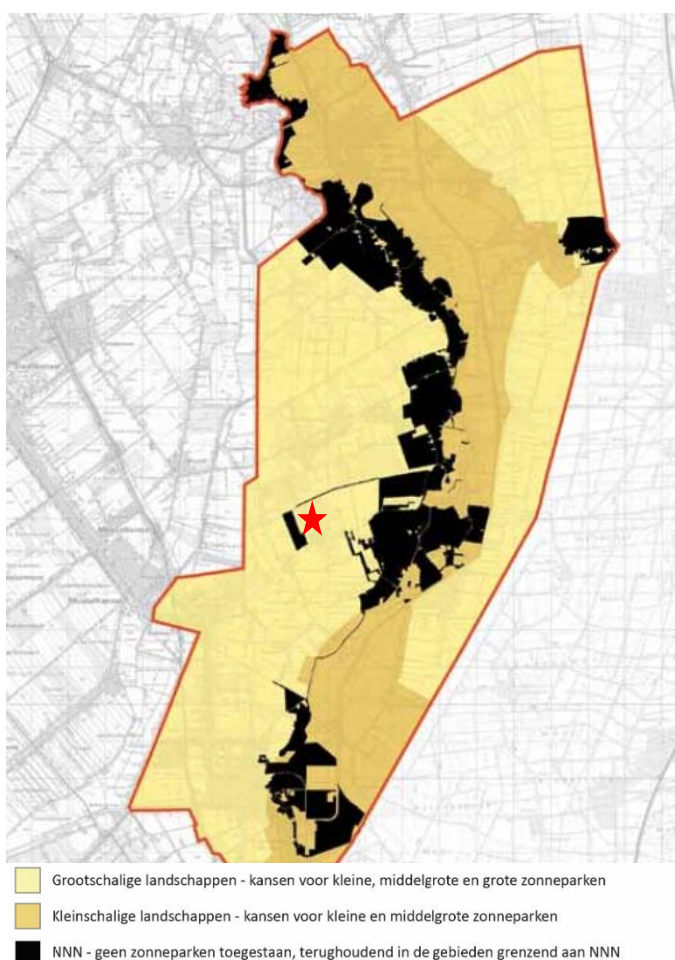
Duurzame energie in het landschap

De gemeente Westerwolde heeft beleid ten aanzien van zonneparken geformuleerd. De gemeente heeft een visiedocument 'Westerwolde samen verduurzamen' opgesteld. In dit document worden doelen voor de toekomst van de gemeente geformuleerd (bijvoorbeeld een energieneutrale gemeente in 2035). Om deze doelstellingen te kunnen halen zullen er onder meer zonneparken moeten worden geplaatst. De plaatsing van zonneparken is uitgewerkt in de beleidsnotitie 'Duurzame energie in het landschap'. Dit beleid is op 20 maart 2019 door de gemeenteraad vastgesteld.

De beleidsnotitie 'Duurzame energie in het landschap' is een aanvullende uitwerking op het visiedocument 'Westerwolde samen verduurzamen' en geeft een uitwerking aan energie in het landschap in Westerwolde voor de komende vijf jaar (2019-2024).

In de beleidsnotitie 'Duurzame energie in het landschap' is een afwegingskader gegeven voor initiatieven voor zonneparken in de gemeente. Op dit moment is er nog geen gemeentelijke regelgeving voor zonneparken in Westerwolde. De beleidslijn vormt hiervoor de basis.

In de beleidsnotitie 'Duurzame energie in het landschap' zijn kansrijke gebieden aangewezen voor zonneparken. Dit zijn gebieden die zich volgens de gemeente kunnen lenen voor het plaatsen van zonneparken. Wanneer een locatie is aangewezen als een kansrijk gebied, hoeft dat niet meteen te betekenen dat er medewerking wordt verleend, maar het is wel een voorwaarde voor het toestaan van het zonnepark. De locatie van de Zuidplas is in figuur 3.1 weergegeven.

Figuur 3.1: Kansrijke locaties zonneparken gemeente Westerwolde (plangebied weergegeven met rode ster)

Het lichtgele gekleurde op de kaart in figuur 3.1 zijn Grootchalige landschappen – kansen voor kleine, middelgrote en grote zonneparken. Dit zijn gebieden die zijn aangewezen als kansrijke gebieden, waarbij ook grote zonneparken (> 10ha) zijn toegestaan. Wel is de locatie gesitueerd naast een NNN (Natuur Netwerk Nederland) gebied. Volgens het beleid moet er voorzichtig worden omgegaan met zonneparken aangrenzend aan deze gebieden.

Indien een initiatief qua locatie en omvang past binnen een kansrijk gebied dan moet het plan aan onderstaande uitgangspunten voldoen. Voor elk van deze uitgangspunten is benoemd hoe hier bij het drijvende zonnepark invulling aan wordt gegeven.

Afstemming met gemeente, provincie en netbeheerder

De netbeheerder moet de aanvraag onderschrijven. Indien het park groter dan 1 ha is en los ligt in het buitengebied dan moet de provincie een aanwijzingsbesluit nemen. In dat geval wordt het initiatief en locatie overlegd met de provincie (zie paragraaf 3.2).

Invulling: Bij het drijvende zonnepark is een netaansluiting niet noodzakelijk. De opgewekte energie van het drijvende zonnepark is onder meer bedoeld ter vervanging van de grijze stroom die momenteel wordt gebruikt door de zandzuiger en klasseerinstallatie. Verder wil Kremer de groene stroom gebruiken voor het drogen van zand, zodat hiervoor niet langer gebruik gemaakt hoeft te worden van aardgas. Hierdoor is een netaansluiting voor het zonnepark niet noodzakelijk om het zonnepark te kunnen realiseren.

Toepassen van maatwerkmethode

Er dient draagvlak te worden gecreëerd voor het zonnepark. Er wordt overleg met de omgeving georganiseerd waarin de wensen van de omgeving ten behoeve van de inrichting van het park, de opties voor financiële participatie en de wijze van delen van de opbrengsten worden besproken.

Invulling:

In overleg met de gemeente is de maatwerkmethode doorlopen. Op 11 juli 2019 heeft hiervoor in het kerkje van Sellingerbeetse een informatiebijeenkomst plaatsgevonden waarbij initiatiefnemers gezamenlijk met de gemeente plannen hebben gepresenteerd en informatie hebben verzameld over de wensen en bedenkingen van belanghebbenden.

Hierna hebben nog diverse overleggen plaatsgevonden met betrokken partijen² over de inrichting van het gebied en de maatschappelijke meerwaarde die geboden kan worden aan het gebied. Naar aanleiding van deze overleggen is het inrichtingsplan aangepast en is uitgewerkt hoe invulling gegeven is aan de maatschappelijke meerwaarde, conform het gemeentelijke beleid zoals dat is vastgelegd in de leidraad 'Maatschappelijk rendement uit Zonneparken in Westerwolde'. De resultaten hiervan zijn toegelicht in paragraaf 5.1 'Maatschappelijke uitvoerbaarheid'.

Inrichtingsplan

Er moet een inrichtingsplan worden opgesteld, met daarin de omvang, de situering en inrichting van het zonnepark.

Invulling: In paragraaf 2.2 is het inrichtingsplan opgenomen, dat tot stand is gekomen door de maatwerkmethode te doorlopen.

Financiële participatie

Bij de start van een project wordt de initiatiefnemer gevraagd om een voorstel te doen voor het uitwerken van participatiemogelijkheden.

Invulling: Op verschillende wijzen is invulling gegeven aan de maatschappelijke meerwaarde. De gemeentelijke leidraad heeft hierbij als basis gediend. Hoe invulling is gegeven aan de maatschappelijke meerwaarde is uitgewerkt in paragraaf 5.1 'Maatschappelijke uitvoerbaarheid'.

² Gemeente, provincie, Staatsbosbeheer, klankbordgroep met omwonenden, Natuur en Milieufederatie

Experimenteren met opslag gewenst

De voorkeur gaat uit naar een locatie met opslagmogelijkheden. Indien er ruimte voor opslag wordt toegevoegd moet dit wel passen binnen de landschappelijke inpassing.

Invulling: Kremer wil de groene stroom gebruiken voor het drogen van zand, zodat hiervoor niet langer gebruik gemaakt hoeft te worden van aardgas. Dit betreft een experiment waarmee op een alternatieve manier opslag kan plaatsvinden van energie. Op deze wijze kan op momenten dat het zonnepark veel energie opwekt, dit aangewend worden voor het drogen van zand. Hiermee kunnen de pieken worden afgevlakt en met de opslag van het gedroogde zand wordt als het ware een 'zandaccu' gerealiseerd. Hierdoor kan een aanzienlijke hoeveelheid aardgas worden bespaard die momenteel nog gebruikt wordt voor het drogen van zand.

Meervoudig ruimtegebruik gewenst

De voorkeur van de gemeente gaat uit naar een initiatief met een koppelkans: een park met nog een tweede functie heeft, bijvoorbeeld recreatie.

Invulling: Een grote maatschappelijke meerwaarde ligt in het meervoudig ruimtegebruik van een drijvend zonnepark. Hierdoor gaat de ontwikkeling van een drijvend zonnepark niet ten koste van bestaande functies zoals natuur, recreatie of landbouw. Met name de recreatieve functie is in dit geval van belang. Het zonnepark zal op grote afstand van de stranden worden gerealiseerd, waardoor er nauwelijks sprake is van visuele hinder. Aanvullend worden recreatieve voorzieningen aangebracht zoals een uitkijktoren en speelvoorzieningen, waardoor de recreatieve waarde van de plas wordt vergroot (zie paragraaf 2.2 en 5.1).

Vergroten van biodiversiteit

De voorkeur gaat uit naar een locatie die de biodiversiteit vergroot. Dan moet de locatie gevarieerder in worden gericht dan een huidige functie.

Invulling: De aanleg van een drijvend zonnepark leidt tot vergroting van de biodiversiteit. Het drijvende zonnepark wordt namelijk gerealiseerd op het meest diepe deel van de zandwinplas, waar vanwege de diepte nauwelijks onderwaterleven aanwezig is. Door de aanleg van het drijvende zonnepark ontstaan tussen en onder de drijvers mogelijkheden voor de aangroei van fyto-benthos (vastzittende algen), niet wortelende waterplanten en macrofaunasoorten zoals zoetwatermosselen. Onder deze omstandigheden kunnen zoöplankton en jonge vis schuilplaatsen vinden. Daarnaast zorgt de verankering van de panelen voor in het water hangende structuren, wat ook een bijdrage levert aan meer structuur en variatie en daardoor de verdere natuurontwikkeling.

Verder worden ook in de omgeving maatregelen getroffen ter bevordering van de biodiversiteit. Zo worden er extra poelen gerealiseerd en wordt een zwaluwenwand aangelegd.

Landschappelijke inpassing

Het zonnepark moet zo veel mogelijk binnen het landschap passen. Dit is per locatie verschillend. Bij een open landschap zal bij voorkeur met lage panelen worden gewerkt.

Invulling: Voor dit plangebied geldt dat het om een locatie gaat die in gebruik is geweest voor zandwinning en reeds landschappelijk goed is ingepast. Het betreft een locatie waar reeds een duidelijke afscheiding is te zien met wallen, houtopstanden en bomen. Daarmee is het zicht vanuit de openbare ruimte op de zandwinplas beperkt. Op basis van de input vanuit de omgeving is de landschappelijke inpassing verder uitgewerkt, zodat gekomen is tot een optimaal plan waarbij opbrengst en draagvlak in evenwicht zijn. Het

resultaat van het doorlopen van de maatwerkmethode is dat de omvang van het park is verkleind, de afstand tot woningen is vergroot en de westzijde vrij blijft van zonnepanelen. Verder worden bestaande landschapsstructuren verdicht.

Opruimen van het zonnepark

De omgevingsvergunning wordt verleend voor een periode van 30 jaar. Na deze periode moet het zonnepark worden opgeruimd en het water in huidige toestand worden teruggebracht.

Invulling: Hier wordt invulling aan gegeven door de aanvraag omgevingsvergunning voor het 'handelen in strijd met regels ruimtelijke ordening' tijdelijk aan te vragen.

In de beleidsnotitie 'Duurzame energie in het landschap' is een procesomschrijving opgenomen voor het te doorlopen proces bij de ontwikkeling van een zonnepark. Hieronder is het bijbehorende processchema uit de beleidsnotitie weergegeven.

Figuur 3.2: Procesomschrijving ontwikkeling zonneparken (bron: beleidsnotitie 'Duurzame energie in het landschap')

Het proces zoals opgenomen in het gemeentelijke beleid is doorlopen. Het resultaat hiervan is een ontwerp dat gebaseerd is op de wensen en bedenkingen van betrokken partijen. Daarnaast worden maatregelen getroffen ten behoeve van de maatschappelijke meerwaarde (zie paragraaf 5.1), zodat de omgeving kan meeprofiteren van de ontwikkeling van het drijvende zonnepark. Het resultaat van dit proces is samengevat in deze ruimtelijke onderbouwing.

3.4 Conclusies

De ontwikkeling van een zonnepark op de voormalige zandwinplas nabij Sellingen draagt bij aan het behalen van de gemeentelijke, provinciale en nationale doelstellingen voor de opwekking van duurzame energie.

De gemeente heeft op dit moment beleid geformuleerd over de plaatsing van zonneparken. De locatie op de Zuidplas is in elk geval aangewezen als een kansrijk gebied waar zonneparken eventueel mogelijk zijn.

Een drijvend zonnepark sluit goed aan bij de uitgangspunten vanuit het gemeentelijk beleid. Zo is er sprake van meervoudig ruimtegebruik, een goede landschappelijke inpassing en wordt de biodiversiteit vergroot. Door de toepassing van de maatwerkmethode hebben betrokken partijen meegedacht over het ontwerp en heeft de omgeving zeggenschap gekregen over de besteding van de maatschappelijke compensatie.

Aangezien het hier gaat hier om drijvend zonnepark groter dan 1 hectare op een locatie in het buitengebied, is een aanwijzingsbesluit van Gedeputeerde Staten nodig. Hiervoor is maatwerk nodig en heeft reeds overleg plaatsgevonden met de provincie.

4 Milieu- en omgevingsaspecten

4.1 Natuur

Om de uitvoerbaarheid van het project te toetsen, is een natuurtoets opgesteld door Royal Haskoning/DHV (zie bijlage 2). Uit deze natuurtoets blijkt de Zuidplas wordt gebruikt als rust- en voorplantingsplaats door o.a. watervogels. Zo zijn er op de plas grote aantallen taiga/toendrarietganzen geteld. In de NDFF³ zijn slaapplaatsstellingen bekend van 6.000 tot maximaal 23.500 dieren.

Door de ontwikkeling van het drijvende zonnepark gaat circa 26 hectare open water verloren. Hierdoor is er wel sprake van fysieke aantasting van de rustplaats (deze wordt kleiner), maar de functionaliteit van de rustplaats voor watervogels blijft intact. Bij eerdere monitoring bij een drijvend zonnepark in Oosterwolde is namelijk geconstateerd dat toendrarietganzen een afstand van circa 0-20 meter aanhouden tot de panelen en dat ook de resterende hoeken rondom een drijvend zonnepark worden gebruikt als rustplaats.

De Zuidplas maakt onderdeel uit van een groter complex van wateren, dat gezamenlijk gezien kan worden als één rustplaats. Dit betekent dat ook na het realiseren van het zonnepark er nog voldoende ruimte is voor dezelfde maximale aantallen watervogels die op de zuidplas zijn geteld. Dit complex is zeker groot genoeg om de maximale aantallen getelde watervogels te huisen. Momenteel vindt nog overleg plaats met betrokken partijen over mitigerende maatregelen waarmee de noordplas geschikter gemaakt kan worden als rustplaats. Tevens zijn er nog andere open wateren in de nabijheid die geschikt zijn als rustplaats.

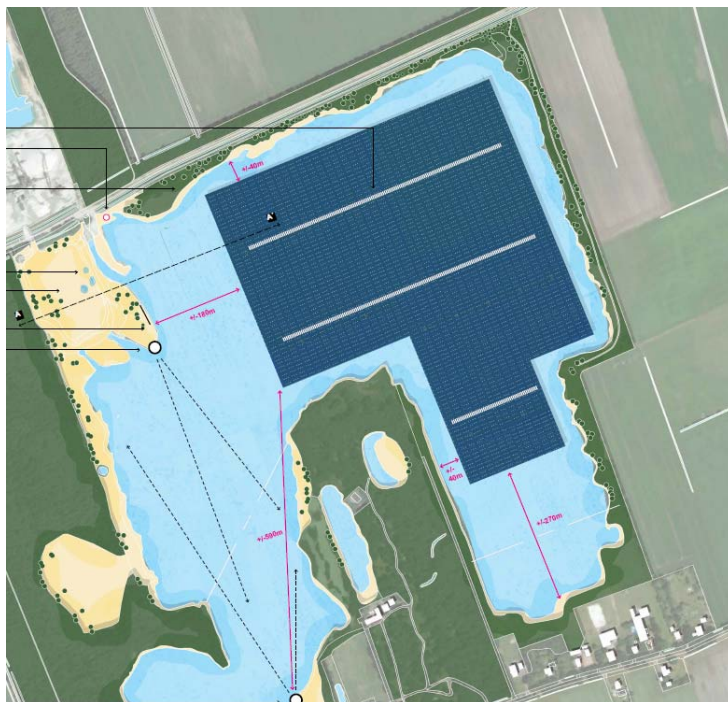
Een drijvend zonnepark biedt ook kansen voor extra natuurontwikkeling, waarvan diverse ecologische groepen kunnen profiteren. Tussen en onder de drijvers zijn mogelijkheden voor de aangroei van fyto-benthos (vastzittende algen), niet wortelende waterplanten en macrofaunasoorten zoals zoetwatermosselen. Onder deze omstandigheden kunnen zoöplankton en jonge vis schuilplaatsen vinden. Daarnaast zorgt de verankering van de panelen voor in het water hangende structuren, wat ook een bijdrage levert aan meer structuur en variatie en daardoor de verdere natuurontwikkeling.

Effecten van stikstofdepositie op omliggende Natura-2000 gebieden zijn uit te sluiten. De effecten zijn in beeld gebracht door een worstcase berekening uit te voeren met Aerial-Calculator. Als uitgangspunt is hierbij gehanteerd dat het in te zetten materieel 12 weken lang 8 uur per dag draait en 750 transportbewegingen nodig zijn voor de aanvoer van materiaal. Uit de berekening volgt dat in deze situatie er geen stikstofdepositie optreedt in omliggende Natura 2000-gebieden. De resultaten van de berekening zijn opgenomen in bijlage 3.

³ Nationale Databank Flora en Fauna

4.2 Landschappelijke inpassing en inrichtingsplan

Verschillende landschapstypen zijn te onderscheiden op basis van schaal en identiteit. De grootschalige landschappen zijn het meest geschikt voor de inpassing van energieproductie. Het plangebied nabij Sellingen behoort tot het grootschalig zandlandschap. Dit gebied kenmerkt zich door rechte wegen en waterlopen met verspreide bebouwing. Daarnaast zijn de openheid en de opstreckende verkaveling bijzonder kenmerken. De voormalige zandwinplas kenmerkt zich doordat deze in een landschappelijke 'kamer' is geplaatst. Ten westen van de zandwinning bevindt zich namelijk een bos dat behoort tot het NNN en rondom de zandwinplas is een boomsingel aangelegd. Door deze bestaande landschappelijke inpassing, en de verdichting hiervan, is het drijvende zonnepark optimaal ingepast. Er is nauwelijks zicht vanuit de omgeving op de plas en door een open ruimte tussen de boomsingel en de zonnepanelen toe te passen blijft de boomsingel als los element zichtbaar. Verder is de westzijde niet voorzien van zonnepanelen, zodat het park nauwelijks zichtbaar is vanaf het strand. De inpassing kan worden afgeleid uit de inrichtingstekening en enkele visualisaties hieronder. Het inrichtingsplan is tevens opgenomen in bijlage 1.

Figuur 4.1: Inrichtingsplan

Figuur 4.2: Visualisatie vanaf strandzijde (zuid)

Figuur 4.3: Visualisatie vanaf Beetserwijk (noord)

Daarnaast hebben de panelen van het drijvende zonnepark een beperkte hoogte (circa 0,9 meter), waardoor ze nauwelijks opvallen in het landschap en zichtlijnen over de plas niet geblokkeerd worden. Gezien deze omstandigheden wordt geconcludeerd dat de impact van het drijvende zonnepark op het landschap beperkt is.

De visualisaties zijn tevens te raadplegen via de volgende link:

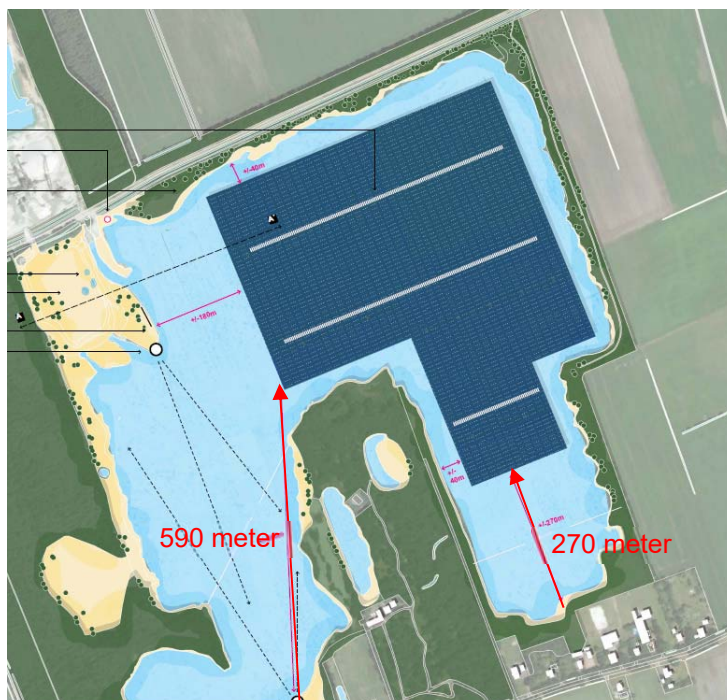
<https://www.theimageers.com/zandwinningsellingerbeetse>

4.3 Bedrijven en milieuzonering

Bedrijfsactiviteiten kunnen hinder veroorzaken door onaangename geuren, lawaai, stof, trillingen of drukke verkeersbewegingen. Het is daarom wenselijk dat bedrijfsactiviteiten of andere milieubelastende functies op een zekere afstand van woningen en andere hindergevoelige functies worden gesitueerd. De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) heeft hiervoor een handreiking opgesteld die gemotiveerd kan worden toegepast: de publicatie 'Bedrijven en milieuzonering' (2009).

Drijvende zonnepanelen leiden niet tot hinder voor de omgeving. Wel wordt een inkoopstation geplaatst en worden in de drijvende modules transformatoren en omvormers geplaatst. In de VNG-uitgave 'Bedrijven en milieuzonering' valt dit onder de activiteit 'elektriciteitsdistributie-bedrijven met transformatorvermogen tussen de 10 en 100 MVA'. De grootste richtafstand is die van geluid en bedraagt 50 meter. Voor de omvormers is de vergelijking gemaakt met de activiteit 'elektriciteitsdistributie-bedrijven met transformatorvermogen tot 10 MVA'. Voor deze activiteit is voor het aspect geluid een richtafstand van 30 meter benoemd.

In het voorliggende plan ligt tot de dichtstbijzijnde woonbebouwing op circa 270 meter ten zuiden van het drijvende zonnepark en nog verder van de transformatoren die centraal gesitueerd zijn in de modules (zie figuur 4.4). Verder ligt het drijvende zonnepark op 590 meter van het strand. Er kan daarmee ruim aan de richtafstanden worden voldaan, het is daardoor niet aannemelijk dat hinder ervaren kan worden van het drijvende zonnepark.

Figuur 4.4: Afstanden tot woonbebouwing en strand

4.4 Reflectie en duisternis

Zonnepanelen worden vaak in verband gebracht met reflectie van licht. Moderne zonnepanelen hebben echter niet veel reflecties om de eenvoudige reden dat licht dat gereflecteerd wordt niet effectief is voor het opwekken van elektriciteit. Het percentage reflecties gaat om 3 à 5% bij een normale lichtinval. De reflecties (voor zover nog aanwezig) hangen daarbij af van de locatie (stand en hoogte spiegelend vlak) en de stand van de zon (moment van de dag en de tijd van het jaar). De hoek van de invallende lichtstraal bepaalt de hoek van de uitvallende lichtstraal. Hoe steiler de helling van de panelen, hoe groter de kans op hinder. Wanneer de panelen vrij vlak (35 graden of minder) worden opgesteld, gaat de reflectie veelal omhoog. Dan is er voor de omgeving geen hinder door reflectie. Logischerwijs is achter de zonnepanelen (noordzijde) ook geen sprake van een spiegelend effect. De zonnepanelen op deze locatie worden gerealiseerd in een hellingshoek van 10 tot 15 graden. Hinder door reflectie is bij de gekozen opstelling daarom niet te verwachten.

Met betrekking tot duisternis kan worden opgemerkt dat het project geen lichtuitstraling zal hebben, aangezien op het terrein geen sprake is van verlichting.

4.5 Geluid

Een zonnepark vormt een inrichting in de zin van de Wet milieubeheer. Het zonnepark is een type A-inrichting. Op voorhand kan worden geconstateerd dat een drijvend zonnepark geen relevante geluidbelasting veroorzaakt. Specifiek geluidsonderzoek is dan ook niet aan de orde. Vanwege de lage geluidproductie en de grote afstand tot omliggende woonbebouwing leidt het plan niet tot geluidshinder voor de omgeving.

Een zonnepark is daarnaast geen geluidgevoelig object, waardoor onderzoek in het kader van de Wet geluidhinder ook achterwege kan blijven. Het plan is wat betreft geluidshinder uitvoerbaar.

4.6 Water

Op grond van artikel 3.1.6 van het Besluit ruimtelijke ordening dient in de toelichting op ruimtelijke plannen een waterparagraaf te worden opgenomen. Deze waterparagraaf doet verslag van de wijze waarop rekening is gehouden met de gevolgen van het plan voor de waterhuishoudkundige situatie, dat wil zeggen voor het grondwater en het oppervlaktewater.

De waterparagraaf is de schriftelijke weerslag van de zogenaamde watertoets: 'het hele proces van vroegtijdig informeren, adviseren (door de waterbeheerder), afwegen en beoordelen van waterhuishoudkundige aspecten in ruimtelijke plannen en besluiten'. Het plangebied valt binnen het beheergebied van het waterschap Hunze en Aa's.

Waterschap Hunze en Aa's is over het plan geïnformeerd door gebruik te maken van de digitale watertoets. De beantwoording van de vragen heeft er toe geleid dat de korte procedure van de watertoets is toegepast. De bestemming en de grootte van het plan hebben een geringe invloed op de waterhuishouding in ruimtelijke zin. Drijvende zonneparken bieden juist veel kansen voor de waterkwaliteit, aangezien opwarming en verdamping worden beperkt door de aanwezigheid van het drijvende zonnepark.

Als aandachtspunt uit de digitale watertoets komt naar voren dat de kaartlagen 'infiltratie' en 'Gemiddeld Hoogste Grondwaterstand' geraakt worden. Deze kaartlagen zijn echter alleen relevant voor ontwikkelingen op land. De standaard waterparagraaf die volgt uit het doorlopen van de digitale watertoets, is opgenomen in bijlage 4.

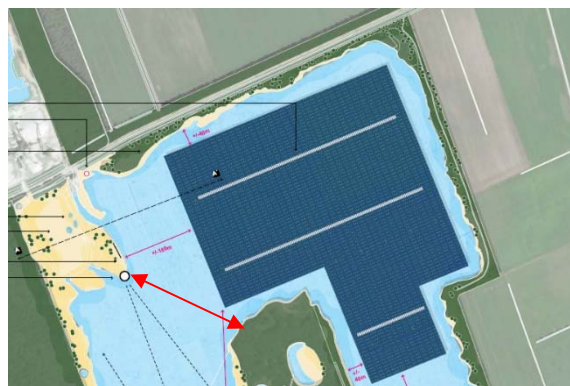
Waterkwaliteit

Verder wordt voor het drijvend zonnepark gebruik gemaakt van materialen die voldoen aan de hoogste eisen. De drijvers zijn vervaardigd van HDPE, een kunststof die ook in de voedsel en warenindustrie wordt gebruikt en veilig is voor de waterkwaliteit. De staalconstructie wordt met Magnelis gecoat. Dit is een anticorrosieve laag die uitloging in het water minimaliseert. Door deze behandeling heeft het staal een minimale milieu-impact over de gehele levensduur.

Verder worden de zonnepanelen alleen boven de diepe delen van de plas gerealiseerd, waar al sprake is van weinig lichtdoortreding. Om de effecten op deze diepe delen in beeld te brengen zal nog een nulmeting worden uitgevoerd, voordat een start wordt gemaakt met de werkzaamheden. In deze nulmeting wordt gekeken naar de specifieke levensgemeenschappen die het diepe deel van de zandwinplas kan herbergen

Waterveiligheid

Doordat de afstand tot het drijvende zonnepark en het recreatiestrand groot is (circa 600m), zullen zwemmers niet nabij het drijvende zonnepark komen. Om te voorkomen dat mensen met kano's en bootjes nabij het drijvende zonnepark kunnen komen, wordt er een fysieke barrière (grote drijvers) gerealiseerd die niet passeerbaar is met een boot (zie figuur). De ligging van deze barrière ligt nog niet vast. Het meest voor de hand is de kortste lijn tussen de oevers, maar vanuit ecologische overwegingen kan de situering op een andere locatie plaatsvinden. Daarnaast worden de waarschuwingsborden op de oever en op het drijvende zonnepark geplaatst.

Figuur 4.5: Fysieke barrière en mogelijke ligging (rode lijn)

4.7 Bodem

Bodemvervuiling kan een rol spelen bij de totstandkoming van nieuwe ontwikkelingen. De tijd dat elke vervuiling moest worden aangepakt, ligt achter ons. Belangrijkste criterium hierbij is of de vervuiling zodanig is dat er sprake is van risico's voor gezondheid of milieu. In de praktijk blijken er vrijwel nooit risico's te zijn voor de gezondheid van mensen. Milieurisico's (verspreiding en ecologie) komen wel voor, maar meestal gaat het erom dat eventuele vervuilingen afstemming vereisen met bepaalde ontwikkelingen.

Op dit moment is er sprake van een omslag van saneren naar beheren. Daarom behoeven alleen de zogeheten 'ernstige vervuilingen' in meer of mindere mate aangepakt te worden. De maatregelen worden daarbij afgestemd op de functie. Het nationale bodembeleid is geregeld in de Wet bodembescherming (Wbb). Het doel van de Wbb is om te voorkomen dat nieuwe gevallen van bodemverontreinigingen ontstaan. Voor bestaande bodemverontreinigingen is aangegeven in welke situaties (omvang en ernst van verontreiniging) en op welke termijn sanering moet plaatsvinden. Hierbij dient de bodemkwaliteit tenminste geschikt te worden gemaakt voor de functie die erop voorzien is, waarbij verspreiding van verontreiniging

zoveel mogelijk wordt voorkomen. Het beleid gaat uit van het principe dat de bodem geschikt dient te zijn voor de beoogde functie. De gewenste functie bepaalt als het ware de gewenste bodemkwaliteit.

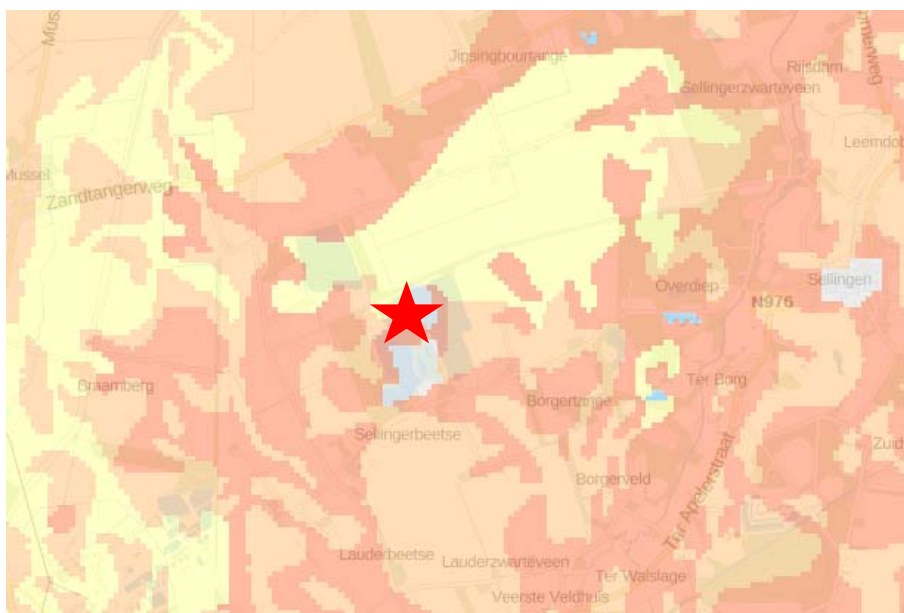
Het zonnepark wordt gevormd door drijvende bouwwerken, waar geen personen verblijven. Er zijn geen grootschalige bodemingrepen aan de orde, waardoor grond moet worden afgevoerd of iets dergelijks. Ook wordt de waterbodem ter plaatse niet geroerd als gevolg van het plan. De kwaliteit van de (water)bodem staat daardoor de uitvoerbaarheid van de omgevingsvergunning niet in de weg.

4.8 Archeologie en Cultuurhistorie

Op basis van de Indicatieve Kaart Archeologische Waarde uit 2008 is een eerste inschatting gemaakt of er in het gebied ook archeologische waarden aanwezig zijn.

Het plangebied bevat gebieden met hoge, middelhoge en lage verwachting wat betreft de archeologische waarden die daar gevonden kunnen worden. De gemeente Westerwolde heeft zelf geen archeologische waardekaart gepubliceerd, de provincie Groningen wel op een wat groter detailniveau zoals hieronder te zien is.

Door de ontgroning die hier in het verleden heeft plaatsgevonden is er geen sprake meer van een archeologische verwachtingswaarde. Daarnaast zijn geen grootschalige bodemingrepen aan de orde. Voor het verankeren van de drijvende pontons zullen verankeringspunten moeten worden gemaakt waarbij enkele kleinschalige bodemingrepen nodig zijn op de waterbodem of aan de wal. De bodem wordt daardoor zeer beperkt geroerd als gevolg van het plan. Er is daarom geen karterend veldonderzoek benodigd voorafgaand aan de realisatie van een drijvend zonnepark.

Figuur 4.6: Indicatieve Kaart Archeologische Waarde 2008 (IKAW, rode ster= locatie plangebied)

4.9 Veiligheid

Externe veiligheid gaat om het beperken van de kans op en het effect van een ernstig ongeval voor de omgeving door:

- het gebruik, de opslag en productie van gevaarlijke stoffen (inrichtingen);
- het transport van gevaarlijke stoffen (buisleidingen, wegen, waterwegen en spoorwegen);
- het gebruik van luchthavens.

Een zonnepark is geen kwetsbaar of beperkt kwetsbaar object in de zin van het Besluit externe veiligheid inrichtingen (er zijn geen personen aanwezig). Uit het oogpunt van externe veiligheid zijn dan ook geen belemmeringen aan de orde.

De zwemveiligheid wordt gewaarborgd door de grote afstand tot het zonnepark en door waarschuwingssborden te plaatsen op de installatie. Daarnaast worden aanvullende recreatieve voorzieningen geplaatst nabij de stranden, zodat het aantrekkelijk is om in dit gebied te verblijven. Bij het ontwerpen en plaatsen van de aanvullende recreatieve voorzieningen zal de veiligheid gewaarborgd worden.

Zowel bij de omvormers als de transformatoren zullen extreem laagfrequente elektromagnetische velden (ELF) vrijkomen. Ten aanzien van elektromagnetische straling bij hoogspanningsmasten hanteert de overheid een voorzorgsprincipe waarbij een grens wordt aangehouden van 0,4 micro Tesla (μT). De GGD-en adviseren om ook bij ander bronnen van ELF-EM velden, zoals transformatoren, dit voorzorgsprincipe te hanteren. Vandaar het advies om dit voorzorgsprincipe ook te hanteren bij de ontwikkeling van een zonnepark door de afstand van een zonnepark tot woningen en gevoelige bestemmingen zodanig te laten zijn dat de magnetische veldsterkte bij de gevoelige bestemmingen niet boven de advieswaarde van 0,4 μT komt. Gezien de relatief grote afstand van zowel omvormers als de transformatoren tot de dichtstbijzijnde woningen gebeurt dat hier niet. Ter vergelijking: voor een bovengrondse hoogspanningsleiding van 150 kV geldt een veiligheidsafstand van 80 m. In het voorliggende plan ligt de dichtstbijzijnde woning op een grotere afstand.

4.10 Luchtkwaliteit

Nederland heeft de Europese regels ten aanzien van luchtkwaliteit geïmplementeerd in de Wet milieubeheer. De in deze wet gehanteerde normen gelden overal, met uitzondering van een arbeidsplaats (hierop is de Arbeidsomstandighedenwet van toepassing).

Het project gaat in de gebruiksfase niet gepaard met verbranding van (fossiele) brandstoffen. Ook is er geen sprake van een significante verkeersaantrekkende werking. Er vinden enkel verkeersbewegingen plaats in de aanlegfase. In de gebruiksfase vindt incidenteel verkeer plaats die samenhangt met het beheer en onderhoud van de zonneparken. Luchtverontreiniging is daardoor niet aan de orde. Er is juist sprake van een afname van emissies, door elektrificatie van installaties en materieel. Het aspect luchtkwaliteit staat de realisatie van het zonnepark dan ook niet in de weg.

4.11 Kabels en leidingen

In de nabijheid van het plangebied bevinden zich geen hoofdtransportleidingen of hoogspanningskabels, daarmee vormen kabels en leidingen geen belemmering voor de uitvoering van dit plan.

4.12 Milieueffectrapportage

In bijlage C en D van het Besluit m.e.r. is aangegeven welke activiteiten plan-m.e.r.-plichtig, project-m.e.r.-plichtig of m.e.r.-beoordelingsplichtig zijn. Voor deze activiteiten zijn in het Besluit m.e.r. drempelwaarden opgenomen. Daarnaast moet het bevoegd gezag bij de betreffende activiteiten die niet aan de bijbehorende drempelwaarden voldoen, na gaan of sprake kan zijn van belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu, gelet op de omstandigheden als bedoeld in bijlage III van de EEG-richtlijn milieueffectbeoordeling.

Realisatie van projecten met zonne-energie worden niet in het Besluit milieueffectrapportage genoemd. Zonneparken staan als zodanig niet op de D-, of C-lijst. Wel zijn er twee activiteiten op de D-lijst waar zon onder lijkt te kunnen vallen:

- D9: Een landinrichtingsproject dan wel een wijziging of uitbreiding daarvan
- D22.1: De oprichting, wijziging of uitbreiding van een industriële installatie bestemd voor de productie van elektriciteit, stoom en warm water

Er is geen sprake van een landinrichting als bedoeld in de Wet inrichting landelijk gebied. De ontwikkeling van een zonnepark wordt niet onder categorie D9 geschaard, behalve in het geval dat een zonnepark onderdeel uitmaakt van een groter landinrichtingsproject. Ook categorie D22.1 is niet van toepassing, aangezien er productie van elektriciteit, stoom en warm water nodig is, om hieronder te vallen. In dit geval is dus voor zonneparken geen vormvrije m.e.r. beoordeling nodig.

Gelet op de kenmerken van het project (zonnepark) en de aard van de milieueffecten (zeer beperkt), wordt geconcludeerd dat ook anderszins er geen aanleiding is voor het uitvoeren van een m.e.r.-beoordeling.

5 Uitvoerbaarheid

5.1 Maatschappelijke uitvoerbaarheid en participatie

Participatie

De initiatiefnemer vindt participatie van de omwonenden en andere belanghebbenden belangrijk uit het oogpunt van draagvlak en betrokkenheid van de omgeving en ook de gemeente Westerwolde hecht veel waarde aan het betrekken van de omgeving van de planvorming.

Door toepassing van de maatwerkmethode (zie paragraaf 3.3) heeft GroenLeven in overleg met de omgeving en andere stakeholder de plannen opgesteld. Hiervoor hebben verschillende bijeenkomsten plaatsgevonden op 8 april, 11 juli en 9 december 2019. Tijdens deze bijeenkomsten zijn plannen gepresenteerd en zijn de wensen van de omgeving ten behoeve van de inrichting van het park, de opties voor financiële participatie en de wijze van delen van de opbrengsten besproken. Dit proces heeft uiteindelijk geleid tot het plan zoals dat omschreven is in hoofdstuk 2.2.

Overleg art 3.1.1 Bro

Artikel 3.1.1 van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) en artikel 6.18 Besluit omgevingsrecht (Bor) verplicht om bij de voorbereiding van een omgevingsvergunning overleg te voeren met het Rijk, de provincie en het waterschap. Dit overleg is vormvrij en de betreffende instanties kunnen ook aangeven wanneer overleg niet nodig is.

Zienswijzen

Op grond van de bepalingen in artikel 1.2.1a van het Besluit ruimtelijke ordening en artikel 3.4 van de algemene wet bestuursrecht, worden burgers en maatschappelijke instanties in de gelegenheid gesteld tijdens de termijn van terinzagelegging een zienswijze in te dienen op het ontwerpbesluit voor de omgevingsvergunning.

5.2 Economische uitvoerbaarheid

Er zijn geen gemeentelijke kosten (met uitzondering van de kosten voor het in procedure brengen van de omgevingsvergunning) aan het plan verbonden. De kosten die de gemeente maakt voor de procedure kunnen worden gedekt uit de leges.

Gelet op de aard (geen gebouw) en omvang van het planvoornemen kan een exploitatieplan achterwege blijven. De uitvoering van het planvoornemen en daarmee samenhangende kosten komen voor rekening van Groenleven. Initiatiefnemer heeft hiervoor een anterieure overeenkomst ondertekend.

6 Conclusie

In voorliggende ruimtelijke onderbouwing is de voorgenomen bouw en het gebruik van het zonnepark getoetst aan het ruimtelijk beleid en het beleid en de normstelling ten aanzien van relevante sectorale aspecten. Uit de toetsing blijkt het volgende:

- De beoogde ontwikkeling is niet in strijd met het rijks-, provinciaal en gemeentelijk ruimtelijk beleid;
- De locatie is door de gemeente aangewezen als een kansrijke locatie voor een zonnepark;
- De beoogde ontwikkeling past binnen en sluit aan bij de bestaande ruimtelijke en functionele structuur;
- De diverse omgevingsaspecten staan de uitvoering van het project niet in de weg;
- Er is sprake van een economisch uitvoerbaar project;
- Het project levert een bijdrage aan de ambities met betrekking tot het opwekken van duurzame energie.

Op basis van bovenstaande wordt geconcludeerd dat sprake is van een 'goede ruimtelijke ordening'. Een omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 2.12 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht kan daarom verleend worden.

Bijlage 1 Inrichtingsplan

Bijlage 2 Natuurtoets

Bijlage 3 Stikstofdepositieberekening

Bijlage 4 Waterparagraaf

Bijlage 5 Technische gegevens drijvend zonnepark